

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. rugsėjo 29 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Artūro Driuko ir Algirdo Taminsko (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal ieškovo M. M. kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. spalio 21 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo M. M. ieškinį atsakovui V. J. dėl ieškinio senaties taikymo ir delspinigių sumažinimo, trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, antstolis Saulius Užkuraitis.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių ieškinio senatį reikalavimui dėl delspinigių išieškojimo pagal ne teismo tvarka išduotą notaro vykdomąjį įrašą, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas kreipėsi į teismą su ieškiniu atsakovui, prašydamas: 1) taikyti sutrumpintą šešių mėnesių ieškinio senaties terminą delspinigiams, skaičiuojamiems vykdomojoje byloje Nr. 0034/16/01333 pagal 2015 m. lapkričio 13 d. Kauno rajono 5-ojo notaro biuro notarės Lijanos Gačionienės išduotą vykdomąjį įrašą, notarinio registro Nr. LG-6031, pakeistą Kauno apylinkės teismo 2019 m. vasario 25 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. e2-3600-920/2019](#); 2) pripažinti, kad atsakovas (išieškotojas) turi teisę į 1 132,04 Eur dydžio delspinigius, išieškomus antstolio Sauliaus Užkuraitis vykdomojoje byloje Nr. 0034/16/01333 pagal 2015 m. lapkričio 13 d. Kauno rajono 5-ojo notaro biuro notarės L. Gačionienės išduotą vykdomąjį įrašą, notarinio registro Nr. LG-6031, pakeistą Kauno apylinkės teismo 2019 m. vasario 25 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. e2-3600-920/2019](#).
3. Ieškinyje ieškovas nurodė, kad 2015 m. sausio 8 d. pasiskolino iš atsakovo lėšų. Sužinojęs apie atsakovo finansines machinacijas, pinigų atsakovui nemokėjo, kadangi bijojo, kad bus dengiama ne paskolos suma, o atsakovo vadinami delspinigiai. Nurodė, kad visą skolą grąžino 2020 m. lapkričio mėn. Paskolos negrąžino sutartyje nurodytais terminais, nes atsakovas reikalavo neadekvačių sumų, reikalavo grąžinti ne paskolą pagal sutartį, o pirmiausia skaičiavo delspinigius, palūkanas, o ne pagrindinę skolą. Kai notarė išdavė vykdomąjį įrašą 2015 m. lapkričio 13 d., senaties terminas nebuvo suejęs, tačiau atsakovas tuo metu nereikalavo delspinigių, o ieškovas sužinojo, kad jam apskaičiuoti delspinigiai tik tada, kai 2020 metais teismas patenkino ieškovo prašymą pakeisti vykdomąjį įrašą ir antstolis 2020 m. rugsėjo 17 d. surašė patvarkymą, kuriame nurodė visą skolos dydį.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Kauno apylinkės teismas 2021 m. kovo 23 d. sprendimu ieškinį tenkino, taikė sutrumpintą šešių mėnesių ieškinio senaties terminą delspinigiams, skaičiuojamiems vykdomojoje byloje Nr. 0034/16/01333 pagal 2015 m. lapkričio 13 d. Kauno rajono 5-ojo notaro biuro notarės L. Gačionienės išduotą vykdomąjį įrašą, notarinio registro Nr. LG-6031, pakeistą Kauno apylinkės teismo 2019 m. vasario 25 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-3600-920/2019, pripažino, jog atsakovas (išieškotojas) turi teisę į 1 132,04 Eur dydžio delspinigius, išieškomus iš ieškovo (skolininko), priteisė iš atsakovo ieškoviui bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
5. Teismas nustatė, kad šalys susitarė dėl netesybų dydžio ir mokėjimo tvarkos. Kauno rajono 5-ojo notaro biuro notarės L. Gačionienės 2015 m. lapkričio 13 d. buvo išduotas vykdomasis įrašas, pagal kurį pagrindinio reikalavimo suma buvo 32 100 Eur, 5 proc. procesinės palūkanos bei 0,5 proc. dydžio delspinigiai. Vėliau Kauno apylinkės teismo 2019 m. vasario 25 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-3600-920/2019 buvo pakeistas minėtas vykdomasis įrašas nurodant, kad skolininko M. M. hipotekos kreditoriaus V. J. naudai, pagal 2015 m. sausio 8 d. sutartinės hipotekos sutartį, identifikavimo Nr. 20120150001109, su visais vėlesniais jos pakeitimais (kurio užtikrinta 2015 m. sausio 8 d. paskolos sutartis, notarinio registro Nr. LG-95, su visais vėlesniais jos pakeitimais), skolinį įsipareigojimą sudaro 31 100 Eur pagrindinio reikalavimo suma ir 0,02 proc. dydžio delspinigiai nuo nesumokėtos sumos už kiekvieną uždelstą mokėti dieną. Apeliacinės instancijos teismas šį pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.
6. Teismas nurodė, kad byloje tarp šalių nėra ginčo, jog skolininkas prievolę laiku grąžinti suteiktą paskolą pažeidė, sutartyje nustatyta tvarka paskolos negrąžino. Teismas nustatė, kad vykdymo procese iš ieškovo (paskolos gavėjo) išieškotini delspinigiai buvo apskaičiuoti už ilgesnį nei šešių mėnesių laikotarpį.
7. Taip pat teismas nustatė, kad Kauno apylinkės teismo 2020 m. lapkričio 25 d. nutartimi [Nr. 2YT-2573-713/2021](#) taikytos laikinosios

apsaugos priemonės ir sustabdyti vykdymo veiksmai vykdomojoje byloje Nr. 0034/16/01333, t. y. uždrausta antstoliui išmokėti išieškotojui sumos dalį, viršijančią 32 777,31 Eur, iki įsiteisės galutinis teismo procesinis sprendimas dėl ieškovo M. M. skundo vykdomojoje byloje Nr. 0034/16/01333. Todėl antstolis pervadė išieškotojui 32 777,31 Eur sumą, kurią sudarė 31 100 Eur skolos, 145,27 Eur notaro išlaidų, 400 Eur būtinųjų vykdymo išlaidų ir 1 132,04 Eur delspinigių.

8. Teismas nurodė, kad byloje nėra nustatyta aplinkybių, dėl kurių praleistas ieškinio senaties terminas būtų atnaujinamas ir išieškotojui būtų pripažinta teisė į daugiau nei šešių mėnesių dydžio delspinigius. Taip pat teismas pažymėjo, kad ieškovas šiuo atveju nesiekia, jog delspinigiai apskritai būtų panaikinti, nors skola jau yra padengta, tačiau ieškovas sutinka, kad atsakovui priklauso delspinigiai už šešių mėnesių laikotarpį. Teismo vertinimu, ieškovas pagrįstai teigia, kad apie savo galimą teisių pažeidimą sužinojo ne tuomet, kai buvo išduotas vykdomasis įrašas ir ieškovas jį gavo, ir ne tada, kai Kauno apylinkės teismas 2019 m. vasario 25 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-3600-920/2019 pripažino, kad ieškovo skolinis įsipareigojimas atsakovui pagal 2015 m. sausio 8 d. paskolos sutartį susideda iš 31 100 Eur skolos ir 0,02 procento dydžio delspinigių, skaičiuojamų nuo nesumokėtos pinigų sumos už kiekvieną uždelstą dieną, bet tada, kai antstolis priėmė 2020 m. rugsėjo 17 d. patvarkymą, kuriame pirmą kartą buvo įvardyta, jog ieškovas turi mokėti delspinigius, ir nurodyta konkreti delspinigių suma, t. y. tik tada, kai 2020 m. rugsėjo 17 d. buvo apskaičiuota 12 054,36 Eur delspinigių suma. Anot teismo, tik tada ieškovas sužinojo, kad iš jo reikalaujama sumokėti delspinigių sumą ne už šešių mėnesių laikotarpį, bet už penkerius metus.
9. Apibendrinamas teismas nusprendė, kad ieškovas, kreipdamasis į teismą 2020 m. spalio 1 d., t. y. po 10 dienų, kai buvo priimti antstolio 2020 m. rugsėjo 17 d. bei 2020 m. rugsėjo 21 d. patvarkymai, savo teisėms ginti įstatymo nustatytą terminą nepraleido, o ieškovui reikšiant reikšmingą taikyti ieškinio senaties terminą netesyboms pagal šalių sudarytą sutartį, remdamasis kasacinio teismo praktika, teismas konstatavo neturintis pagrindo šio reikalavimo netenkinti.
10. Teismas atmetė atsakovo argumentus, kad delspinigiai negali būti mažinami dėl to, kad pats ieškovas sutiko su delspinigiais, sutiko juos mokėti rašydamas 2016 m. vasario 4 d. bei 2016 m. gegužės 20 d. prašymus, t. y. geranoriškai įsipareigojo mokėti delspinigius, juos sumokėjo. Teismas pažymėjo, kad skolinis ieškovo įsipareigojimas buvo išieškomas priverstinai ne teismo tvarka. Nors Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – **CK**) 6.73 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog netesybos nemažinamos, kai jos jau sumokėtos, teismas atkreipė dėmesį, jog šioje byloje sprendžiamas klausimas ne dėl netesybų mažinimo pagrindų buvimo, o dėl tokiam reikalavimui taikomo ieškinio senaties termino, taip pat ieškovo reikalavimą taikyti ieškinio senaties terminą netesyboms išieškoti pateikė 2020 m. spalio 1 d., ieškinyje priimtas 2020 m. spalio 12 d., o atsakovui vykdomojo procese skolinis įsipareigojimas buvo padengtas bei netesybos sumokėtos tik 2020 m. lapkričio 5 d., t. y. civilinę bylą jau nagrinėjant teisme.
11. Teismas taip pat pažymėjo, kad atsakovo veiksmai taip pat neteikia pagrindo daryti išvadą, jog jis siekė nedidinti skolininko įsipareigojimų. Teismas nustatė, kad 2015 m. sausio 8 d. sutartini prisimūtų įsipareigojimų grąžinimo terminas buvo 2015 m. gegužės 29 d., vykdomasis įrašas atsakovui buvo išduotas 2015 m. lapkričio 13, tačiau antstolis S. Užkuraičio kontoroje gautas tik 2016 m. rugsėjo 23 d., t. y. po 10 mėnesių. Nors atsakovas teigė, kad į antstolį nesikreipė atsižvelgdamas į ieškovo pažadus įvykdyti sutartį ir į gautus ieškovo 2016 m. vasario 4 d. bei 2016 m. gegužės 20 d. prašymus, tačiau, anot teismo, vien tik tokie prašymai nepateisina atsakovo delsimui iki 2016 m. rugsėjo mėn. Teismo vertinimu, šis atsakovo ilgai trukęs neveikimas negali būti pateisinamas ir yra laikytinas nesąžiningu kitos sutarties šalies atžvilgiu.
12. Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. spalio 21 d. sprendimu pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino ir priėmė naują sprendimą – ieškovo ieškinį atmetė, paskirstė bylinėjimosi išlaidas.
13. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija nurodė, kad reikalavimui dėl delspinigių išieškojimo ieškinio senaties termino pradžia šiuo atveju yra 2015 m. gegužės 29 d., o ieškinio senaties termino pabaiga – 2015 m. lapkričio 29 d. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad atsakovui (kreditoriui) vykdomasis įrašas buvo išduotas 2015 m. lapkričio 13 d., todėl nusprendė, jog atsakovo (kreditoriaus) reikalavimas dėl delspinigių išieškojimo iš ieškovo (skolininko) ne teismo tvarka buvo patenkintas nepasibaigus įstatymo nustatytam šešių mėnesių ieškinio senaties terminui.
14. Anot teisėjų kolegijos, aplinkybė, kad notaro vykdomajame įrašė nebuvo nurodyta konkreti delspinigių suma vykdomojo įrašo išdavimo dieną, yra pagrindas kelti klausimą dėl notaro išduoto vykdomojo įrašo teisėtumo ir pagrįstumo, o ieškovui nesutinkant su antstolio patvarkymuose apskaičiuotomis delspinigių sumomis, yra pagrindas skusti antstolio patvarkymus.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

15. Kasaciniu skundu ieškovas prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. spalio 21 d. sprendimą ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2021 m. kovo 23 d. sprendimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
  - 15.1. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. rugsėjo 21 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-332-219/2017](#) suformuotos **CK** 1.124 straipsnio ir 1.126 straipsnio 2 dalies taikymo ir aiškinimo praktikos. Apeliacinės instancijos teismas senaties instituto taikymo klausimu padarė priešingą išvadą nei kasacinis teismas minėtoje byloje, kadangi nurodė, kad atsakovui vykdomasis įrašas dėl skolos, procesinių palūkanų ir delspinigių išieškojimo iš ieškovo (skolininko) buvo išduotas iki ieškinio senaties termino pabaigos, todėl nepagrįstai konstatavo, jog atsakovo, kaip kreditoriaus, reikalavimas dėl delspinigių išieškojimo iš ieškovo, kaip skolininko, ne teismo tvarka buvo patenkintas nepasibaigus įstatyme nustatytam šešių mėnesių ieškinio senaties terminui. Taip apeliacinės instancijos teismas iš esmės konstatavo, kad skolininkas nebetrin teisės ginti savo pažeistų teisių, pareikšdamas kreditoriui savarankišką ieškinį dėl ieškinio senaties instituto taikymo, gavęs notaro atliktą vykdomąjį įrašą dėl skolos išieškojimo, jeigu vykdomasis įrašas dėl delspinigių išieškojimo iš skolininko buvo išduotas iki ieškinio senaties termino pabaigos. Apeliacinės instancijos teismo sprendimu skolininkui užkertama galimybė kreiptis į teismą su ieškiniu dėl senaties termino taikymo net ir tais atvejais, kai notaras vykdomajame įrašė nenurodo konkrečios delspinigių sumos vykdomojo įrašo išdavimo dieną ir delspinigiai vis tiek yra skaičiuojami po vykdomojo įrašo atlikimo dienos.
  - 15.2. Apeliacinės instancijos teismas, atmesdamas ieškovo ieškinį, delspinigius nepagrįstai prilygino procesinėms palūkanoms. Teismas nustatė, kad delspinigių ieškinio senaties termino pradžia yra 2015 m. gegužės 29 d., o šio termino pabaiga – 2015 m. lapkričio 29 d. Tuo tarpu vykdomasis įrašas buvo išduotas 2015 m. lapkričio 13 d. Taigi, delspinigiai ieškovui turėjo būti skaičiuojami tik už laikotarpį nuo 2015 m. gegužės 29 d. iki 2015 m. lapkričio 13 d. Delspinigiai nebegali būti skaičiuojami po tos dienos, kai yra išduodamas vykdomasis įrašas. Apeliacinės instancijos teismas, leisdamas delspinigius išieškotojui skaičiuoti ir po vykdomojo įrašo išdavimo dienos, t. y. netaikydamas ieškinio senaties termino instituto, iš esmės delspinigius prilygino procesinėms palūkanoms. Taip teismas pakeitė išieškomos skolos dydį ir leido iš esmės skaičiuoti antstoliui procesines palūkanas, kurios neturėjo būti skaičiuojamos. Tokiu būdu apeliacinės instancijos teismas pažeidė **CK** 1.124 straipsnį, 1.126 straipsnio 2 dalį, 6.37 straipsnio 2 dalį.
16. Atsakovo atsiliepimas į kasacinį skundą Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegijos 2022 m. kovo 10 d. nutartimi Nr. DOK-1352 pripažintas neatitinkančiu Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – **CPK**) 347 straipsnio 3 ir 4 dalių, todėl atsisakyta priimti.
17. Trečiasis asmuo, nepareiškęs savarankiškų reikalavimų, antstolis S. Užkuraitis atsiliepimo į ieškovo kasacinį skundą nepateikė.

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bylos nagrinėjimo kasacine tvarka ribų

18. Pagal [CPK 353 straipsnio](#) 1 dalį kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskustus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Teismas turi teisę peržengti kasacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai.
19. Kasaciniame skunde ieškovas kelia klausimus dėl sutrumpinto šešių mėnesių ieškinio senaties termino taikymo reikalavimui išieškoti delspinigius pagal ne teismo tvarka notaro išduota vykdomąjį dokumentą ir galimybės skaičiuoti delspinigius po vykdomojo dokumento išdavimo iki visiško prievolės įvykdymo. Teisėjų kolegija, nenustačiusi byloje pagrindų peržengti bylos nagrinėjimo kasacine tvarka ribas, nusprendžia, kad šiuo atveju pirmiausia tikslinga pasisakyti dėl ieškovo keliamo teisės aiškinimo klausimo, kad delspinigiai po notaro vykdomojo įrašo išdavimo negalėjo būti skaičiuojami, o teismas, leisdamas juos skaičiuoti, iš esmės leido skaičiuoti procesines palūkanas. Toliau teisėjų kolegija vertins kasacinio skundo argumentus dėl ieškinio senaties instituto taikymo.

Dėl galimybės skaičiuoti delspinigius iki visiško prievolės įvykdymo

20. Kasaciniame skunde keliamas klausimas dėl galimybės skaičiuoti delspinigius po notaro vykdomojo dokumento išdavimo. Ieškovo teigimu, po vykdomojo dokumento išdavimo delspinigiai negalėjo būti skaičiuojami, o teismas, leisdamas juos skaičiuoti iki visiško prievolės įvykdymo, iš esmės leido skaičiuoti procesines palūkanas.
21. [CK 6.258 straipsnio](#) 1 dalyje reglamentuojama, kad įstatymai ar sutartys gali nustatyti, kad už prievolės neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą kaltoji šalis privalo sumokėti netesybas (baudą, delspinigius). Pagal [CK 6.71 straipsnio](#) 1 dalį, netesybos – tai įstatymų, sutarties ar teismo nustatyta pinigų suma, kurią skolininkas privalo sumokėti kreditoriui, jeigu prievolė neįvykdyta arba netinkamai įvykdyta (bauda, delspinigiai). Netesybos gali būti nurodytos konkrečia pinigų suma arba užtikrinamosios prievolės sumos procentu ([CK 6.71 straipsnio](#) 2 dalis). Už prievolės įvykdymo termino praleidimą gali būti nustatomos netesybos, skaičiuojamos už kiekvieną termino praleidimo dieną, savaitę, mėnesį ir t. t. ([CK 6.71 straipsnio](#) 3 dalis).
22. Sutarčių sudarymo praktikoje pasitaiko, kad šalys sutartyje už piniginės prievolės neįvykdymą laiku nustato ne tik kompensuojamąsias palūkanas, bet ir netesybas; kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad papildomas susitarimas paskolos sutartyje dėl netesybų neprieštarauja [CK 6.258 straipsnio](#) 1 daliai, kurioje įtvirtinta, kad įstatymai ar sutartys gali nustatyti, jog už prievolės neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą kaltoji šalis privalo sumokėti netesybas (baudą, delspinigius) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. kovo 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-173/2006).
23. Pagal Lietuvos civilinę teisę bendroji taisyklė yra įskaitinių netesybų taikymas, t. y. baudinių netesybų netaikymas arba jų taikymas tik atskirų rūšių sutartims ([CK 6.874 straipsnio](#) 1 dalis). [CK 6.73 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad netesybos (delspinigiai kaip netesybų rūšis) įskaitomos į nuostolių atlyginimą. Analogiška taisyklė nustatyta ir [CK 6.258 straipsnio](#) 2 dalyje.
24. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinta, kad kompensuojamąją funkciją gali atlikti palūkanos. Jos yra nustatomos sutartyje arba įstatymuose. Jeigu kreditorius civilinėje byloje neįrodinėja didesnio nuostolių dydžio, o remiasi palūkanų dydžiu, tai jis reikalauja minimalių nuostolių atlyginimo. Tokiu atveju turi būti vadovujamasi įskaitinių netesybų taisykle – netesybos įskaitomos į nuostolius, taip pat ir į minimalius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-367/2006).
25. Palūkanos gali būti dvejopos paskirties: kaip atlyginimas, kurį skolininkas moka už naudojimąsi svetimais pinigais, ir kaip kompensacija už nuostolius, kurių atsiradimą kreditoriui šalys ar įstatymas preziumuoja. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad [CK 6.37 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytos palūkanos atlieka kompensacinę funkciją ir skirtos minimaliems kreditoriaus nuostoliams atlyginti. Jas moka skolininkas, kuriam pareikšti reikalavimai teisme tais atvejais, jeigu šie patenkinami. Nurodytos palūkanos vadinamos procesinėmis. Terminas „procesinės palūkanos“ įstatyme nenustatytas, bet jis visuotinai vartojamas teismų praktikoje, kad būtų galima išskirti [CK 6.37 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytas pagal įstatymą kompensacinę funkciją atliekančias palūkanas. Teismų praktikos vartojamas „procesinių palūkanų“ terminas nereiškia naujos [CK](#) nenustatytos palūkanų rūšies. Pagrindas priteisti šias palūkanas yra asmeninė skolininko atsakomybė už tai, kad jis prievolės nevykdė gera valia ir kreditorius dėl to turėjo kreiptis į teismą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus plenarinės sesijos 2011 m. gruodžio 29 d. nutarimas civilinėje byloje Nr. 3K-P-537/2011).
26. Kasacinio teismo praktikoje taip pat atskleistas [CK 6.37 straipsnio](#) 2 dalies ir 6.210 straipsnio ryšys. Jis yra toks, kad iki kreipimosi į teismą ir bylos iškėlimo teisme palūkanos skaičiuojamos [CK 6.210 straipsnio](#) pagrindu, o nuo bylos iškėlimo teisme palūkanos pradamos skaičiuoti [CK 6.37 straipsnio](#) 2 dalies pagrindu, todėl jos ir vadinamos procesinėmis. Šioms palūkanoms taikomas [CK 6.210 straipsnyje](#) nustatytas atitinkamas dydis. Per bylinėjimosi laiką skolininkas naudojasi kreditoriaus lėšomis, gauna iš to naudos, taip pažeidžia kreditoriaus interesus ir privalo [CK 6.37 straipsnio](#) 2 dalies pagrindu mokėti įstatymu nustatytas palūkanas, kurios vertinamos kaip minimalūs kreditoriaus nuostoliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus plenarinės sesijos 2011 m. gruodžio 29 d. nutarimas civilinėje byloje Nr. 3K-P-537/2011). Taigi, tiek delspinigiai, tiek procesinės palūkanos atlieka tą pačią funkciją – kompensuoja kreditoriaus minimalius nuostolius. Todėl delspinigių ir procesinių palūkanų skaičiavimas už tą patį laikotarpį negalimas, kadangi tai reikštų dvigubos atsakomybės skolininkui taikymą. Kreditoriui iš skolininko reikalaujant atlyginti ir netesybas (delspinigius), ir kompensuojamąsias palūkanas, atlyginama tik didesnioji suma, apimanti mažesniąją.
27. Vis dėlto teisėjų kolegija, įvertinusi skundžiamo apeliacinės instancijos teismo sprendimo motyvus, nežvelgia pagrindo sutikti su kasaciniame skunde nurodytu argumentu, kad apeliacinės instancijos teismas, leisdamas delspinigius skaičiuoti ir po vykdomojo įrašo išdavimo dienos, iš esmės delspinigius prilygino procesinėms palūkanoms.
28. Viena vertus, tiek delspinigiai ar kompensacinės palūkanos, tiek procesinės palūkanos atlieka tą pačią funkciją – kompensuoja kreditoriaus minimalius nuostolius (kompensacinė funkcija). Todėl šių abiejų skolininko atsakomybės formų taikymas už tą patį laikotarpį nėra galimas.
29. Nagrinėjamu atveju byloje teismų nustatyta, kad šalių sudarytos paskolos sutarties 2.8 punkte buvo susitarta, jog už prievolės įvykdymo termino praleidimą nustatomi 0,5 procento dydžio delspinigiai, skaičiuojami už kiekvieną termino praleidimo dieną. Kauno apylinkės

teismas 2019 m. vasario 25 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. e2-3600-920/2019](#) ir Kauno apygardos teismas 2020 m. sausio 23 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e2A-34-413/2020](#) sumažino paskolos sutartini nustatytą delspinigių dydį nuo 0,5 procento iki 0,02 procento, skaičiuojamą nuo nesumokėtos sumos už kiekvieną uždelstą mokėti dieną. Šiuose procesiniuose sprendimuose teismai pripažino, kad 2015 m. lapkričio 13 d. išduotame vykdomajame įraše iš ieškovo nepagrįstai už tą patį laikotarpį nurodyta išieškoti ir delspinigius, ir palūkanas, juo labiau kad dėl palūkanų skaičiavimo šalys sutartinai iš viso nebuvo susitarusios. Todėl vykdomajame dokumente kaip vienintelė skolininko atsakomybės forma už prievolės nevykdymą laiku liko delspinigiai.

30. Šalių sudarytos sutarties 2.8 punkte vartojama formuluoته „už kiekvieną termino praleidimo dieną“ suteikia pagrindą daryti išvadą, kad šalys susitarė dėl delspinigių skaičiavimo iki visiško prievolės įvykdymo. Sutartyje nenustatyta, kad delspinigiai gali būti skaičiuojami tik iki kreipimosi į teismą ar vykdomojo dokumento išdavimo ir kitokio trumpesnio termino nei visiškas prievolės įvykdymas.
31. Todėl, įvertinusi sutartyje įtvirtintą šalių susitarimą dėl delspinigių skaičiavimo iki visiško prievolės įvykdymo, teisėjų kolegija konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju delspinigių skaičiavimas po vykdomojo dokumento išdavimo iki visiško prievolės įvykdymo yra galimas. Šiuo atveju ieškovo kasacinio skundo argumentas, kad leidimas po vykdomojo dokumento išdavimo skaičiuoti delspinigius iki visiško prievolės įvykdymo iš esmės reiškia procesinių palūkanų taikymą, atmestinas kaip nepagrįstas, nes toks aiškinimas neatitinka šalių sudarytoje sutartyje išreikštos šalių valios dėl atsakomybės formos skolininkui pažeidus prievolės įvykdymo terminą.

Dėl ieškinio senaties instituto taikymo reikalavimui dėl delspinigių išieškojimo pagal ne teismo tvarka notaro išduotą vykdomąjį dokumentą

32. Kasaciniame skunde taip pat keliamas klausimas dėl ieškinio senaties instituto taikymo reikalavimui dėl delspinigių išieškojimo pagal ne teismo tvarka notaro išduotą vykdomąjį dokumentą tinkamumo. Ieškovo teigimu, apeliacinės instancijos teismas, netaikydamas ieškinio senaties instituto, nagrinėjamu atveju nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos šiuo klausimu, taip pat užkirta skolininkui galimybę kreiptis į teismą su ieškiniu dėl ieškinio senaties termino taikymo net ir tais atvejais, kai notaras vykdomajame įraše nenurodo konkrečios delspinigių sumos vykdomojo įrašo išdavimo dieną ir delspinigiai vis tiek yra skaičiuojami po vykdomojo įrašo atlikimo dienos.
33. Ieškinio senatis yra laiko tarpas, per kurį valstybė garantuoja asmeniui jo pažeistos teisės gynimą, jeigu per šį laiko tarpą suinteresuotas asmuo kreipėsi į teismą su ieškiniu apginti pažeistą teisę ([CK 1.124 straipsnis](#)). Įstatymas, nustatydamas laiko tarpą, per kurį valstybė garantuoja pažeistos teisės gynimą, siekia ne tik užtikrinti subjektinės teisės realumą, bet ir sukurti stabilius civilinius santykius, todėl nustato ilgesnį ir trumpesnį ieškinio senaties terminą. Šis ne tik skatina nukentėjusiąją šalį operatyviai reaguoti į savo teisės pažeidimą, bet ir suteikia garantiją kitai civilinio teisinio santykio šaliai, kad po tam tikro įstatyme nustatyto laikotarpio jos įgytos teisės negalės būti ginčijamos. Jeigu asmuo, žinodamas arba turėdamas žinoti apie savo teisės pažeidimą ([CK 1.127 straipsnio 1 dalis](#)), į šį pažeidimą per visą ieškinio senaties termino eigą nereaguoja ir nereiškia ieškinio, tai kita civilinio teisinio santykio šalis turi teisę pagrįstai tikėtis, kad toks asmuo arba apskritai atsisako savo teisės, arba nemano, jog jo teisė yra pažeista. Taigi, taikant normas, reguliuojančias ieškinio senatį, būtina atsižvelgti tiek į abiejų civilinio teisinio santykio šalių interesus, tiek ir į ieškinio senaties instituto normų tikslus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2000 m. rugsėjo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-856/2000; 2013 m. gruodžio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-633/2013](#)).
34. Kadangi ieškinio senaties pabaiga reiškia teisės į pažeistos teisės gynimą pabaigą, kiekvienu atveju yra svarbu nustatyti, kada šis terminas prasideda. Pagal [CK 1.127 straipsnio 1](#) dalyje nustatytą reikalavimą ieškinio senaties termino eigą pradžia apibrėžiama ne objektyviu (teisės pažeidimo), o subjektyviu momentu (kada asmuo sužinojo ar turėjo sužinoti apie jo teisės pažeidimą), nes asmuo gali įgyvendinti teisę ginti savo pažeistas teises tik žinodamas, kad šios yra pažeistos; teisės pažeidimo ir sužinojimo apie jį momentas gali sutapti, bet gali ir nesutapti, t. y. asmuo apie tai gali sužinoti vėliau, tačiau pastarąją aplinkybę jis turi įrodyti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-177/2014](#)).
35. Jeigu prievolei įvykdyti yra nustatytas terminas, tai iš tokios prievolės atsirandančio reikalavimo ieškinio senaties terminas prasideda pasibaigus prievolės įvykdymo terminui ([CK 1.127 straipsnio 2 dalis](#)).
36. Nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad ieškinio senaties terminas reikalavimui išieškoti delspinigius prasidėjo 2015 m. gegužės 29 d., t. y. tuomet, kai suėjo 2015 m. sausio 8 d. sutartini prisiimtų įsipareigojimų įvykdymo terminas. Teisėjų kolegija sutinka su tokiu ieškinio senaties termino pradžios momentu, kadangi prievolės įvykdymo terminas buvo aiškiai apibrėžtas šalių sudarytoje sutartyje, todėl ieškinio senaties terminas išvestiniam reikalavimui dėl delspinigių prasidėjo pasibaigus pagrindinės prievolės įvykdymo terminui ([CK 1.127 straipsnio 2 dalis](#)).
37. Kita vertus, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas kasaciniame sprendime, aiškindamas [CK 1.127 straipsnio 5](#) dalį, yra ne kartą pažymėjęs, nuo kurio momento skaičiuojamas ieškinio senaties terminas reikalaujant delspinigių: reikalavimams priteisti delspinigius pareikšti nustatytas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas skaičiuojamas nuo pagrindinės prievolės įvykdymo termino pažeidimo kiekvienai praleistai dienai (arba kitam sutartyje numatytam laikotarpiui) atskirai, todėl už paskutiniuosius šešis mėnesius iki ieškinio dėl delspinigių išieškojimo pareiškimo delspinigiai gali būti priteisiami, nors ieškinyje pareikštas praėjus daugiau kaip šešiams mėnesiams nuo pagrindinės prievolės įvykdymo termino pažeidimo, nes tokiame reikalavimui pareikšti ieškinio senaties terminas nėra pasibaigęs (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2001 m. spalio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-994/2001; kt.).
38. [CK 1.130](#) straipsnyje reglamentuojami pagrindai, kuriems esant ieškinio senaties terminas nutraukiamas. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ieškinio senaties terminą nutraukia ieškinio pareiškimas įstatymų nustatyta tvarka. Taip pat ieškinio senaties terminą nutraukia skolininko atlikti veiksmai, kurie liudija, kad jis pripažįsta prievolę (to paties straipsnio 2 dalis). Nutrauktas ieškinio senaties terminas prasideda iš naujo nuo to momento, kai išnyko aplinkybės, kurios buvo pagrindas ieškinio senaties terminą nutraukti. Jeigu ieškinio senaties terminą nutraukė ieškinio pareiškimas, tai ieškinio senaties terminas prasideda iš naujo nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, jeigu iš ginčo teisinio santykio galima pareikšti tapatų reikalavimą. Iki senaties termino nutraukimo praėjus laikas į naują terminą neįskaičiuojamas (to paties straipsnio 3 dalis).
39. Kaip matyti, [CK 1.130](#) straipsnyje nustatyti ieškinio senaties termino nutraukimo pagrindai siejami su ieškinio pareikšimu teismine tvarka. Tačiau nagrinėjamoje byloje reikalavimas dėl skolos ir delspinigių išieškojimo buvo įgyvendintas ne teismo tvarka, bet paduodant notarui prašymą dėl vykdomojo dokumento išdavimo. Todėl šioje byloje kilo klausimas, ar [CK 1.130](#) straipsnyje reglamentuojamas ieškinio senaties termino nutraukimo taisyklės taikytinos reikalavimui dėl pažeistų teisių gynbos pareiškiant ne teismo tvarka, konkrečiu atveju – paduodant prašymą notarui dėl vykdomojo dokumento išieškoti skolą ir delspinigius išdavimo.
40. Lietuvos Respublikos notariato įstatymo 49^a straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad notaras, gavęs hipotekos (įkeitimo) kreditoriaus prašymą dėl vykdomojo įrašo atlikimo, patikrina, ar vykdomąjį įrašą dėl priverstinio išieškojimo pagal hipotekos (įkeitimo) kreditoriaus prašymą pateikia asmuo, kuris yra hipotekos (įkeitimo) kreditorius; ar hipotekos (įkeitimo) kreditoriaus prašyme dėl vykdomojo įrašo atlikimo nurodyti duomenys atitinka priklausomai nuo įkeisto objekto – Nekilnojamojo turto registre arba Sutarčių ir teisių suvaržymų registre nurodytus duomenis; ar pasibaigęs hipoteka (įkeitimu) užtikrintos prievolės įvykdymo terminas, o tuo atveju, kai kreditorius reikalauja prieš terminą patenkinti hipoteka (įkeitimu) užtikrintą reikalavimą, ar kreditorius nurodyti pagrindai yra nustatyti įstatymuose. Patikrinęs šiuos duomenis, notaras, prieš atlikdamas vykdomąjį įrašą, išsiunčia skolininkui pranešimą, kuriame turi būti nurodyti hipotekos (įkeitimo) kreditoriaus pateikti duomenys ir siūlymas ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo pranešimo skolininkui išsiuntimo dienos sumokėti kreditoriui skolą ir apie prievolės įvykdymą raštu pranešti notarui arba pateikti notarui duomenis dėl hipotekos (įkeitimo) kreditoriaus reikalavimo nepagrįstumo. Atsižvelgdamas

į hipotekos (įkeitimo) kreditoriaus ir skolininko pateiktus duomenis, notaras atlieka vykdomąjį įrašą arba motyvuotai atsisako jį atlikti. Notaras turi teisę įstatymų nustatytais atvejais panaikinti vykdomąjį įrašą.

41. Pagal to paties įstatymo 2 dalį notaras, gavęs kreditoriaus prašymą dėl vykdomojo įrašo atlikimo pagal notarine forma patvirtintus sandorius, iš kurių atsiranda piniginės prievolės, vykdomąjį įrašą atlieka vadovaudamasis šiuo įstatymu ir laikydamasis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro nustatytos notarų vykdomųjų įrašų atlikimo pagal notarine forma patvirtintus sandorius, iš kurių atsiranda piniginės prievolės, tvarkos ir formos. Notaras, gavęs kreditoriaus prašymą dėl vykdomojo įrašo atlikimo, patikrina, ar vykdomąjį įrašą dėl priverstinio išieškojimo pagal kreditoriaus prašymą pateikęs asmuo yra sandorio, iš kurio atsiranda piniginė prievolė, kreditorius; ar kreditoriaus prašyme dėl vykdomojo įrašo atlikimo nurodyti duomenys atitinka sandorių nurodytus duomenis; ar pasibaigęs prievolės pagal sandorį įvykdymo terminas, o tuo atveju, kai kreditorius reikalauja piniginę prievolę įvykdyti prieš terminą, ar kreditoriaus nurodyti pagrindai yra nustatyti įstatymuose ar sandorių. Patikrinęs šiuos duomenis, notaras, prieš atlikdamas vykdomąjį įrašą, išsiunčia skolininkui pranešimą, kuriame turi būti nurodyti kreditoriaus pateikti duomenys ir siūlymas ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo pranešimo skolininkui išsiuntimo dienos sumokėti kreditoriui skolą ir apie prievolės įvykdymą raštu pranešti notarui arba pateikti notarui duomenis dėl kreditoriaus reikalavimo nepagrįstumo. Atsižvelgdamas į kreditoriaus ir skolininko pateiktus duomenis, notaras atlieka vykdomąjį įrašą arba motyvuotai atsisako jį atlikti. Notaras turi teisę įstatymų nustatytais atvejais panaikinti vykdomąjį įrašą.
42. Notaras netikrina kitų, negu nurodyta minėto straipsnio 1 ir 2 dalyse, duomenų atitikties ir už juos neatsako (Notariato įstatymo 49 straipsnio 3 dalis). Notaro vykdomieji įrašai arba atsisakymas atlikti vykdomąjį įrašą dėl šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų duomenų atitikties skundžiami [CPK 511](#) straipsnyje nustatyta tvarka. Kilus ginčui dėl priverstinio skolos išieškojimo kitais pagrindais, skolininkas, kreditorius ar įkaito davėjas turi teisę kreiptis į teismą ieškinio teisenos tvarka (Notariato įstatymo 49¹ straipsnio 4 dalis).
43. Galimybė kreiptis į notarą dėl vykdomojo įrašo išdavimo Lietuvos teisės sistemoje įtvirtinta 2011 m. gruodžio 22 d. Lietuvos Respublikos notariato įstatymo 26, 43, 46 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Įstatymo papildymo 49¹ straipsniu įstatymu Nr. XI-1848. Šio įstatymo aiškinamajame rašte Nr. XIP-726 nurodyta, kad toks reguliavimas buvo nustatytas atsižvelgiant į [CK](#) ir [CPK](#) pakeitimus, susijusius su skolos išieškojimu, nustatant galimybę skolos išieškojimą vykdyti naudojant notaro paslaugas, t. y. įtvirtinant vykdomųjų įrašų institutą, kuris taip pat yra nustatytas ir Lietuvos Respublikos įsakomųjų ir paprastųjų vekselių įstatyme.
44. Pažymėtina, kad minėtas pakeitimas padarytas, be kita ko, atsižvelgiant į [CK](#) 4.170, 4.171, 4.172, 4.174, 4.175, 4.176, 4.177, 4.178, 4.179, 4.180, 4.181, 4.183, 4.184, 4.185, 4.186, 4.188, 4.189, 4.190, 4.191, 4.192, 4.196, 4.197, 4.199, 4.201, 4.206, 4.207, 4.209, 4.210, 4.211, 4.212, 4.214, 4.216, 4.219, 4.221, 4.223, 4.226, 4.256 straipsnių pakeitimus ir [CK](#) papildymą 4.192¹, 4.194¹ straipsniais. Šio įstatymo pakeitimo aiškinamajame rašte Nr. XIP-720 nurodyta, kad teismai nedalyvaus išieškojimo iš įkeisto turto procese. Projektu numatoma skolos išieškojimą vykdyti kreipiantis į notarą, t. y. įtvirtinant vykdomųjų įrašų institutą. Taip siekta supaprastinti išieškojimo procesą, imperatyviomis teisės normomis užtikrinant geresnį kreditoriaus ir skolininko teisių ir interesų balansą.
45. Taigi, įstatymų leidėjas, nustatydamas asmenims galimybę dėl skolos išieškojimo pagal hipotekos (įkeitimo) ir pagal notarine forma patvirtintą sandorį, iš kurių atsiranda piniginės prievolės kreiptis į notarą dėl vykdomojo dokumento išdavimo, siekė keletą tikslų: pirmą, supaprastinti priverstinį skolos išieškojimą iš tokį sandorį pažeidusio asmens procesą; antra, užtikrinti kreditoriaus ir skolininko interesų ir teisių balansą; trečia, sumažinti teismuose keliamų ginčų dėl piniginių prievolių pagal minėtus sandorius skaičių.
46. Pažymėtina, kad tiek teismo sprendimo pagrindu išduoto vykdomojo rašto, tiek notaro išduoto vykdomojo įrašo sukeliami teisiniai padariniai dėl priverstinio vykdymo iš esmės sutampa. Abiejų šių dokumentų pagrindu gali būti atliekamas priverstinis skolos išieškojimas, nes pagal [CPK](#) 587 straipsnio 1 ir 8 punktus šie dokumentai pripažįstami vykdomaisiais dokumentais. Tiek teismo sprendimo pagrindu išduotam vykdomajam raštui, tiek notaro išduotam vykdomajam įrašui taikytinas [CPK 606 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytas vykdomojo dokumento pateikimo vykdyti senaties terminas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-186/2012](#)).
47. Todėl teisėjų kolegija nusprendžia, kad, atsižvelgiant į šios nutarties 43–44 punktuose nurodytus įstatymų leidėjo tikslus nustatant galimybę kreiptis į notarą dėl vykdomojo įrašo išdavimo pagal hipotekos (įkeitimo) ar notarine forma patvirtintą sandorį, darytina išvada, jog šia procedūra siekta iš esmės analogiškų teisinių pasekmių, kaip ir kreipiantis į teismą ginčo teisenos tvarka. Kreditoriaus kreipimasis į notarą dėl vykdomojo įrašo atlikimo pagal hipotekos (įkeitimo) ar notarine forma patvirtintą sandorį reiškia, kad kreditorius siekia gauti vykdomąjį dokumentą, kurio pagrindu turės teisę pradėti priverstinius vykdymo veiksmus. Tai viena iš kreditoriaus pažeistų teisių gynybos priemonių, sudarant galimybės išieškoti iš skolininko skolą priverstiniu būdu supaprastinta tvarka. Todėl ieškinio senaties instituto normų aiškinimas, pagal kurį ieškinio senaties terminai nebūtų nutraukiami kreditoriui kreipusis į notarą dėl vykdomojo įrašo išdavimo ir notarui išdavus priverstinę tvarka vykdytiną vykdomąjį dokumentą, neatitiktų skolos išieškojimo ne teismo tvarka procedūros tikslų ir padarytų šią procedūrą iš esmės neveiksmingą.
48. Taigi, teisėjų kolegija, įvertinusi tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi [CPK](#) 361 straipsnio 4 dalies 2 punktu, formuluoja tokią [CK](#) 1.130 straipsnio taikymo ir aiškinimo taisyklę: *[CK](#) 1.130 straipsnio 1 dalies pagrindu ieškinio senaties terminą nutraukia ir asmens kreipimasis į notarą įstatyme nustatyta tvarka dėl vykdomojo dokumento išdavimo ir notaro vykdomojo įrašo išdavimas. Tokiu atveju ieškinio senaties terminas laikomas nutrauktu nuo asmens rašytinio prašymo išduoti vykdomąjį dokumentą pateikimo notarui. Tačiau notarui atsisakius išduoti vykdomąjį įrašą arba asmeniui atsiėmus prašymą dėl vykdomojo dokumento išdavimo ieškinio senaties terminas laikomas nenutrauktu.*
49. Remiantis šiuo išaiškinimu, konstatuotina, kad apeliacinės instancijos teismas, nustatęs, jog sutrumpintas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas reikalavimui dėl dėsningų išieškojimo šiuo atveju prasidėjo 2015 m. gegužės 29 d. (suėjus sutartyje nustatytam prievolės įvykdymo terminui), o atsakovas į notarą su prašymu dėl vykdomojo įrašo išdavimo kreipėsi 2015 m. rugsėjo 29 d. ir notaras vykdomąjį įrašą išdavė 2015 m. lapkričio 13 d., pagrįstai nurodė, kad atsakovas (kreditorius) reikalavimą dėl dėsningų išieškojimo iš ieškovo (skolininko) ne teismo tvarka pareiškė nepažeidęs įstatymu nustatyto šešių mėnesių ieškinio senaties termino. Teisėjų kolegija nesutinka su kasaciniame skunde nurodytu argumentu, kad apeliacinės instancijos teismas, netaikydamas ieškinio senaties instituto reikalavimui dėl dėsningų išieškojimo, pareiškto ne teismo tvarka, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. rugsėjo 21 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-332-219/2017](#) suformuotos [CK](#) 1.124 straipsnio ir 1.126 straipsnio 2 dalies taikymo ir aiškinimo praktikos.
50. Kolegija pažymi, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2017 m. rugsėjo 21 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-332-219/2017](#) išaiškino, jog tuo atveju, kai teisinis reglamentavimas nustato kreditoriui teisę išieškoti iš skolininko pinigines prievoleles ne teismine tvarka, nagrinėjamu atveju – pagal notaro išduotą vykdomąjį įrašą, skolininkas, gavęs kreditoriaus reikalavimą sumokėti skolą gera valia ar notaro atliktą vykdomąjį įrašą dėl skolos išieškojimo, turi teisę ginti pažeistas teises pareiškdamas kreditoriui savarankišką ieškinį dėl ieškinio senaties terminų taikymo. Teismai, nagrinėdami skolininko ieškinį, turi vadovautis ieškinio senatį reglamentuojančiomis normomis, taip pat kaip ir nagrinėdami kreditoriaus ieškinį, kai skolininkas prašo taikyti ieškinio senatį. [CK](#) normomis nustatytas ieškinio senaties teisinis reglamentavimas nevaržo skolininko teisių, nes jis pats turi savarankišką teisę, remdamasis ieškinio senaties normomis, ginti pažeistas teises teisme, pareiškdamas ieškinį dėl ieškinio senaties normų taikymo kreditoriaus skaičiuojamiems bei ne teismo tvarka reiškiamiems ir (ar) priverstinai vykdomiems reikalavimams. Kitoks ieškinio senaties normų aiškinimas pažeistų sutarties šalių teisėtų interesų pusiausvyrą ir skolininko teisę į teisminę pažeistų teisių gynybą.
51. Plėtodama šią praktiką, teisėjų kolegija pažymi, kad skolininko kreditoriui pareiškto ieškinio reikalavimas dėl ieškinio senaties instituto taikymo gali būti tenkinamas, jeigu nustatoma, kad kreipimosi į notarą metu dėl vykdomojo įrašo išdavimo kreditorius jau buvo pažeidęs

atitinkamam reikalavimui taikytiną ieškinio senaties terminą ir nenustatoma pagrindų, dėl kurių ieškinio senaties terminas turėtų būti atnaujinamas.

52. Todėl byloje nustatius, kad atsakovas (ieškovas) į notarą dėl vykdomojo įrašo išdavimo reikalavimui dėl delspinigių išieškojimo kreipėsi nepraleidęs ieškinio senaties terminų, apeliacinės instancijos teismas pagrįstai netenkinio ieškovo (skolininko) ieškinio atsakovui (kreditoriui) dėl sutrumpinto ieškinio senaties termino taikymo reikalavimui išieškoti delspinigius. Teisėjų kolegijos vertinimu, šiuo atveju neturi reikšmės aplinkybė, kad apie konkrečią delspinigių sumą ieškovas (skolininkas) sužinojo tik gavęs antstolio 2020 m. rugsėjo 17 d. patvarkymą. Ieškinio senaties institutas šiuo atveju siejamas su kreditoriaus turimos reikalavimo teisės įgyvendinimu įstatymo nustatyta tvarka, o ne skolininko sužinojimu apie konkretų reikalavimo dydį. Kaip jau minėta, šalys notarine tvarka sudarytoje paskolos sutartyje susitarė dėl delspinigių, išreikštų procentine išraiška, skaičiuojamų už kiekvieną termino praleidimo dieną. Be to, aplinkybė, kad ieškovas (skolininkas) apie susitarimą dėl delspinigių žinojo, patvirtina ir jo kreipimasis į teismą dėl 0,5 proc. dydžio delspinigių sumažinimo.
53. Atsižvelgdama į tai, kas nurodyta, teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai taikė ieškinio senatį reglamentuojančias materialiosios teisės normas, o kasacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo naikinti teisėto ir pagrįsto apeliacinės instancijos teismo priimto sprendimo.
54. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegijos 2022 m. kovo 3 d. nutartimi Nr. DOK-11 76 buvo taikyta laikinoji apsaugos priemonė – sustabdyti priverstinio išieškojimo vykdymo veiksmai antstolio Sauliaus Užkuraičio vykdomoje vykdomojoje byloje Nr. 0034/16/013333 iki byla ši bus išnagrinėta kasacine tvarka. Kadangi išnagrinėjus kasacinę bylą Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. spalio 21 d. sprendimas paliekamas nepakeistas, minėta atrankos kolegijos nutartimi taikyta laikinoji apsaugos priemonė savaime nustoja galioti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

55. Atsižvelgiant į tai, kad ieškovo kasacinis skundas netenkinamas, konstatuotina, jog ieškovas neturi teisės į kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ([CPK 93 straipsnio](#) 1 dalis). Kadangi atsakovo atsiliepimas į kasacinį skundą Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegijos 2022 m. kovo 10 d. nutartimi Nr. DOK-1352 buvo pripažintas neatitinkančiu [CPK 347 straipsnio](#) 3 ir 4 dalių, todėl atsisakyta priimti, atsakovas taip pat neįgijo teisės į bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimą.
56. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugsėjo 1 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, šioje byloje kasaciniame teisme patirta 6,22 Eur tokio pobūdžio bylinėjimosi išlaidų. Atsižvelgiant į kasacinės bylos išnagrinėjimo rezultatą, šių bylinėjimosi išlaidų atlyginimas priteistinas iš ieškovo ([CPK 88 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas, 92, 96 straipsniai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. spalio 21 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti iš ieškovo M. M. (a. k. *(duomenys neskelbtini)*) valstybės naudai 6,22 Eur (šešis Eur 22 ct) bylinėjimosi išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimo. Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Danguolė Bublienė

Artūras Driukas

Algirdas Taminskas